

ΟΜΙΛΙΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ Ο.Κ.Ε. κ. Χ. ΠΟΛΥΖΩΓΟΠΟΥΛΟΥ

«ΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ: ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ;»

ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 2014

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ, ΑΘΗΝΑ

Το φαινόμενο της μετανάστευσης δεν είναι νέο για την Ευρώπη. Πάντα η Ευρώπη ήταν ελκυστική για τα μεταναστευτικά ρεύματα, τα οποία μειώνονταν ή ενισχύονταν ανάλογα την οικονομική και πολιτική συγκυρία σε διεθνές επίπεδο, τις κοινωνικές ανισότητες και τις περιβαλλοντικές καταστροφές.

Οι άνθρωποι πάντοτε αναζητούσαν καλύτερη τύχη και περισσότερες ευκαιρίες για ευημερία, για εκπαίδευση, για ελευθερία και ήταν και είναι διατεθειμένοι να υποστούν θυσίες, στερήσεις και να αλλάξουν τόπους, προκειμένου να ικανοποιήσουν την ανάγκη τους και να εκπληρώσουν τα όνειρά τους. Εξάλλου κανένα ευρωπαϊκό κράτος δεν ολοκλήρωσε την εκβιομηχάνισή του χωρίς να δεχθεί, αλλά και να εξάγει ένα μεγάλο αριθμό μεταναστών.

Και μέχρι πρότινος, η νόμιμη μετανάστευση, όχι μόνο δεν είχε αρνητικές συνέπειες, αλλά αντιθέτως συνέβαλλε θετικά στην ανάπτυξη, καλύπτοντας

ελλείψεις εργατικού δυναμικού και συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση της δημογραφικής γήρανσης της Ευρώπης. Σύμφωνα με έρευνες στην Ελλάδα κατά την δεκαετία του '90 οι νόμιμοι μετανάστες συνέβαλλαν στην ετήσια αύξηση του ΑΕΠ κατά 1,5% κατά μέσο όρο, κάλυψαν ελλείψεις σε ειδικότητες και αναζωογόνησαν περιοχές της υπαίθρου και γεωργικές καλλιέργειες που ήταν σε μαρασμό.

Σήμερα όμως οι συνθήκες είναι τελείως διαφορετικές. Η δημοσιονομική κρίση καταδίκασε την Ευρώπη σε αναιμικούς ρυθμούς ανάπτυξης και εκτίναξε την ανεργία στα ύψη με αποτέλεσμα πρωτοβουλίες και δράσεις για μία «ανοικτή» μεταναστευτική πολιτική να μην έχουν πλέον θέση στην Ευρωπαϊκή ατζέντα. Είναι εμφανής η έντονη στροφή των ευρωπαϊκών χωρών σε πολιτικές αποτροπής των μεταναστευτικών ρευμάτων, μέσω της αυστηρότερης περιφρούρησης των συνόρων της και της αύξησης του βαθμού δυσκολίας νομιμοποίησης των μεταναστών

Και όλα αυτά σε μία εποχή που η Αραβική Άνοιξη και στη συνέχεια η κρίση στη Συρία αύξησε το μέγεθος και την ένταση των μεταναστευτικών ρευμάτων προς την Ευρώπη σε επίπεδα μη διαχειρίσιμα πλέον από την οικονομία και την κοινωνία. Ο συνεχώς αυξανόμενος αριθμός παράνομων μεταναστών σε μία Ευρώπη χωρίς δουλειές, οδηγεί σε καταστάσεις κοινωνικής και οικονομικής περιθωριοποίησης, ρατσισμού και ξενοφοβίας. Ήδη από το ξεκίνημα της κρίσης, το 50% των νόμιμων μεταναστών σε ευρωπαϊκό επίπεδο πέρασε στην ανεργία. Και η ανεργία και η φτώχεια εκτρέφει την παραβατικότητα εντείνοντας τα αισθήματα ανασφάλειας στην κοινωνία. Ο φόβος είναι το φυσικό αποτέλεσμα του αισθήματος ότι κάτι έχει ξεφύγει από τον έλεγχο και τα συνεχή κύματα μεταναστών για τα οποία δεν υπάρχει ούτε πληροφόρηση, ούτε έλεγχος αντιμετωπίζονται από τους ευρωπαίους πολίτες ως απειλή για την ασφάλεια τους και τις δουλειές τους.

Ολοι συμφωνούμε ότι, ανεξαρτήτως των αντοχών και ανοχών της ευρωπαϊκής κοινωνίας, ανεξέλεγκτες μεταναστευτικές ροές που δεν συμβαδίζουν με τις ανάγκες των χωρών υποδοχής είναι εξαιρετικά δύσκολο να μην διαταράξουν την κοινωνική συνοχή και την επάρκεια των κοινωνικών υπηρεσιών. Και αυτό που καθιστά την όλη κατάσταση ιδιαίτερα σοβαρή είναι ότι τα προαναφερόμενα φαινόμενα διάρρηξης της κοινωνικής συνοχής και οι έντονες σε πολλές περιπτώσεις ξενοφοβικές αντιδράσεις στην Ευρώπη δεν έχουν προκύψει μόνο από την παρούσα οικονομική

κρίση, αλλά είναι το αποτέλεσμα της μακρόχρονης αδυναμίας ενιαίας και ορθολογικής διαχείρισης του μεταναστευτικού ζητήματος από τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις.

Στο επίκεντρο δε του προβλήματος, κυρίως λόγω της γεωγραφικής τους θέσης, βρίσκονται οι χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου οι οποίες δέχονται τις εντονότερες πιέσεις από τα μεταναστευτικά ρεύματα τα οποία προσπαθούν να βρουν ένα πέρασμα προς την Ευρώπη. Η Ελλάδα και η Ιταλία καλούνται να διαχειριστούν ένα δυσανάλογο, συγκριτικά με τις δυνατότητες τους, αριθμό παράνομων μεταναστών και να παίξουν το ρόλο της ευρωπαϊκής «φυλακής» για παράνομους μετανάστες καθώς δεν μπορούν ούτε να τους επαναπατρίσουν ούτε να τους απελάσουν και υποχρεούνται να τους κρατούν «εγκλωβισμένους» εντός των συνόρων τους. Στην πράξη αποδείχθηκε ότι συμφωνίες όπως το Δουβλίνο II λειτουργούν εις βάρος του ίδιου του προβλήματος που καλούνται να επιλύσουν. Παρόλα αυτά το αίτημα της Ελλάδας και της Ιταλίας για αναθεώρηση του Κανονισμού και εφαρμογή της αρχής της ίσης ανακατανομής και μετεγκατάστασης μεταναστών χωρίς χαρτιά, με δίκαιη αναλογία σε όλα τα κράτη-μέλη της Ευρώπης δεν έχει προχωρήσει καθώς απαιτεί την συμφωνία και των δύο πλευρών της Ε.Ε., δηλαδή του Βορρά και του Νότου, κάτι που μέχρι σήμερα δεν έχει επιτευχθεί.

Ευχής έργο θα ήταν να καταπολεμηθούν τα ίδια τα αίτια της παράνομης μετανάστευσης. Μέχρι όμως να φτάσουμε εκεί, ο ρόλος της Ευρώπης πρέπει να είναι πιο καθοριστικός και κατά συνέπεια η πολιτική της ως προς τη διαχείριση του φαινόμενου πιο ρεαλιστική. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μπορεί να αντιμετωπίζει αυτή τη νέα φάση με περιοριστικές και ασύνδετες πολιτικές μετανάστευσης, από τις οποίες απουσιάζει η κοινή ευρωπαϊκή οπτική. Πρέπει να αλλάξει η ίδια η ουσία της πολιτικής. Η Ευρώπη οφείλει να αποκτήσει μια ολοκληρωμένη και υπεύθυνη στάση που θα καθορίσει την χάραξη μιας κοινής μεταναστευτικής πολιτικής, χωρίς εξαιρέσεις και διαφοροποιήσεις μεταξύ των κρατών-μελών για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης.

Τα απάνθρωπα γεγονότα που συνέβησαν πρόσφατα στη Μεσόγειο και που μόνο ντροπή πρέπει να μας προκαλούν θα πρέπει να γίνουν η πλατφόρμα για την ανάδειξη κοινών αξιών και αρχών σε όλη την Ευρώπη. Το μεταναστευτικό ζήτημα,

εκτός από το ότι αφορά όχι μεμονωμένα κράτη αλλά ολόκληρη την Ευρώπη, ζητά επιτακτικά απαντήσεις σε έναν αριθμό προκλήσεων που σχετίζονται με τα βασικά ευρωπαϊκά ιδεώδη: τον ανθρωπισμό, την αλληλεγγύη, τις δημοκρατικές αρχές, το κράτος δικαίου.

Εφόσον επομένως συμφωνούμε ότι οι μετανάστες δεν αποτελούν εφήμερο και παροδικό φαινόμενο και ότι προτάσεις για μηδενική ανοχή και πλήρες κλείσιμο των συνόρων είναι το λιγότερο εξωπραγματικές, πρέπει να προχωρήσουμε άμεσα στην επεξεργασία μίας ολοκληρωμένης κοινής ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής. Αυτό προαπαιτεί μία κατ' αρχήν συμφωνία όλων των ευρωπαϊκών κρατών είτε αυτά ανήκουν στο Βορρά της Ευρώπης που πλήττονται λιγότερο, είτε αυτά ανήκουν στο Νότο που πλήττεται περισσότερο από τους εκατοντάδες χιλιάδες παράνομους μετανάστες, για το τι είδους κοινωνία θέλουμε να διαμορφώσουμε. Στη συνέχεια χρειάζεται να σχεδιάσουμε κοινές πολιτικές και δράσεις που θα κατανέμουν ισότιμα το κόστος διαχείρισης του προβλήματος σε όλη την Ευρώπη. Σε πολιτικές και δράσεις δηλαδή που θα διαχειρίζονται την μετανάστευση στη βάση των πραγματικών δυνατοτήτων των χωρών της Ευρώπης και θα ελέγχουν αποτελεσματικά τα σύνορα και την παράνομη μετανάστευση. Γιατί πρωταρχικό χρέος όλων μας είναι να καταπολεμήσουμε τα ξενοφοβικά σύνδρομα που συνεχώς εντείνονται και να καλλιεργήσουμε σε κάθε πολίτη μία ευρωπαϊκή συνείδηση απαλλαγμένη από ρατσιστικές επιρροές που αντιμετωπίζει τους μετανάστες ως ανθρώπους με τους οποίους οφείλουμε να βρούμε τρόπους να συμβιώσουμε. Και αυτό θα πρέπει να γίνει άμεσα, γιατί ενώ κατά το παρελθόν η ξενοφοβία και ο λαϊκισμός διαδίδονταν από ακραία, αλλά μειονοτικά πολιτικά κινήματα, σήμερα η κατάσταση είναι τελείως διαφορετική. Οι πολιτικές κατά των μεταναστών και των μειονοτήτων αποτελούν μέρος του προγράμματος και χρησιμοποιούνται ως εκλογικό όπλο διάφορων ευρωπαϊκών πολιτικών σχηματισμών που διεκδικούν την εξουσία και μάλιστα συγκεντρώνουν υψηλά εκλογικά ποσοστά όπως αποδείχθηκε στις πρόσφατες εκλογές για το Ευρωκοινοβούλιο .

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδας σε όλες τις δράσεις που έχει υλοποιήσει μέχρι σήμερα αναφορικά με τα προβλήματα και τις πολιτικές ενσωμάτωσης στην ελληνική κοινωνία των μεταναστών και τις σχετικές

γνωμοδοτήσεις της σε εθνικό επίπεδο αλλά και στο πλαίσιο της Ευρωμεσογειακής συνεργασίας έχει αναφερθεί στο σεβασμό των αρχών της δημοκρατίας και στις ελεύθερες και ανοιχτές κοινωνίες ως ζητήματα υψίστης σημασίας για την Ευρώπη. Όπως αναφέρουμε ρατσιστικές εκδηλώσεις και ξενοφοβικά σύνδρομα δεν μπορούν να έχουν θέση σε μία δημοκρατική Ευρώπη. Παρά την υφιστάμενη οικονομική κρίση και την αυξανόμενη ανεργία, η Ευρώπη χρειάζεται μια πιο ανοιχτή πολιτική για την είσοδο νέων μεταναστών εργαζομένων, κυρίως αν λάβουμε υπόψη μας τις δημογραφικές εξελίξεις. Η κοινή μεταναστευτική πολιτική επομένως πρέπει να ξεπεράσει τους παλαιούς περιορισμούς και να προσαρμοστεί στις τρέχουσες ανάγκες. Στο πλαίσιο αυτό και οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με θέμα τον προϋπολογισμό εσωτερικών υποθέσεων για την περίοδο 2014-2020 είναι θεμελιώδους σημασίας για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και για την οικοδόμηση μιας πιο «ανοικτής», ασφαλούς και αλληλέγγυας Ευρώπης.